

Liber

dicentē. Imple facies eorū ignominia: et querēt nomē tuū dñe. Confusio q̄ seu ignominia ad q̄rendū noⁿ dñi occasio ē sine cā. Noⁿ q̄ppe ei⁹ est iesus. qđ pfecto adeo dulce est q̄ remediū est ignominie: vtpote faciēs hoīem p̄fusiois et ignominie amaritudinē nō sentire p̄ sua dulcedine. Nūmiz fm Bē. Iesus est mel in ore, melos in aure. iubil⁹ in corde. Deniq; nō ē tristandū de p̄fusio ne nisi dūtarat pctm adducēte. Dis em̄ alia q; hoīez hūmiliat gl̄iam adducit. Quippe q̄ hūiliat⁹ fuerit erit in gl̄ia. Attēde etiā q̄ p̄fusio et pena aut illata est sine culpa: aut p̄ p̄a culpa. Si q̄dez sine culpa magnā laudē hō meret. Uñ Aug. Nō ita laudam⁹ ioseph cū frumētum distribuebat sicut cū carcerē inhabitabat. Profecto esto q̄ oēs mortales p̄fusionē pene sine culpa illate nescirent esse illatā sine culpa: mimus eēt h̄ nūerus respectu imortalū apđ q̄s innūerabiles parit et gl̄iosos ipsi punito se ne cā gl̄ia maria deberet. Porro si pena infert etiā p̄ p̄a culpa: tūc neq; tristari h̄z q̄ p̄ modicā penā euadit maⁱp̄mā: nec q̄ verecundiā maiore p̄ minore. Uñ fm Proclū. hec maxima punitio est i malo manere impunitum. Et si q̄s videre seipm posset talē habituz habentē: tunc vtiq; gemeret euntē seipm. hec Procl⁹. S; q̄uo ille gemeret si impunitū seipm videret: eo vtiq; intra se de talī viso q̄ de se punito magis erubesceret.

Quintus liber cōtinet cōsolationū
remedia oportuna i illa turbatiua q̄ opponunt potestati et dignitati. Et h̄z capla quinq;.

I	De consolatione sup carentia potestatis siue
potentie dignitatis et maioritatis.
II	De picul et dānis maioritate comitantibz.
III	De carentia Regni.
IIII	De carentia eccliaſtice dignitatis.

Quintus

V De carētia epatus et prelature

De consolatōe sup carētia potestatz siue potentie de
gnitatis ⁊ maioritatz.

Ca. I.

Quio igit noli d potētie seu ptatē carētia tur
bari: qz qnto potētes fuerint i statu altiori:
tāto i piculo pstant maiori. Et iō fm Aug. q
pl⁹ ceterz vnusqzqz p^r eo magi sciat se esse si
bi metuendū. Deniqz ad id obiectiue optā
da sit potētia manifestat Aug⁹. di. Optandū ē vt ptās
nō def nisi i vicia: p^r q vincēda potētes nolūt esse ho
mines: sⁱ volūt p^r vincēdos hoies. vt qd h nisi vt pē vi
cti false vincant: nec sint pitate sⁱ opione victores. Hec
Aug. Et iō etiā noli potētie carētia vl dignitatz trīstari
qz fm se nō sunt bone. Vñ Boet. Si ipis dignitatibz
ac potestatibz inesset aliqd natural^r ac p^rriū boni nunq
pessimis puenirēt. Neqz em sibi aduersa solēt sociari.
Natura respuit vt cōtraria queqz iungant. Ita cū pessi
mos plexqz dignitatibz fungi dubiū nō sit: illō etiā liq
natura sui bona non esse que sese pessimis herere patiū
tur. Hec Boeti⁹. Non est ergo ratio si quē de dignita
tis seu potestatis carētia contingat pturbari: cū plerūqz
pessimos ⁊ chī hostes videam⁹ eis fungi Vñ Aug⁹.
Apud viros bonos indigna sit ipsa dignitas quā mul
ti indigni possidēt. Porro si qles sint dignitates vl po
testates: aut qd ptra se habentē faciāt ⁊ qd eaz carētia
fecit agnoscere: nō sic eas appeteres: nec de eaz carētia
doleres. Profecto sunt vmbrales ⁊ cito transientes.
Sed quid valet vmbra: vel res vmbre similis que non
continue adest homini sed transit nedum mutabiliter sⁱ
velociter sicut vmbra: Sane premūt habentem vicij.
Vñ Grego. Occupatio seculariū dignitatū tanto faci
lius vicij premūt qnto maioribz curi. Quat. Item curis
grauiū cū onerāt ⁊ cū sibi subiecti supponunt. Vnde

E 2

Liber

Idē Grego. Quāto quis hic altius erigitur tanto curis
gravioribz oneratur: isqz ip̄is populis mēte z cogitatioē
supponit quibz p̄ponit dignitate. Deniqz carētia tp̄alis
potestatis z dignitatē (qz ad actōes ordinat exteriores)
fecit z signū est qd deus tenere diligit non habētes. Un̄
itez Grego. Sepe misericors de⁹ q̄ suos tenē diligit eo
sollicite ab exterioribz actionibz custodit. Na z plerūqz
paterfamilias ad eum laborem seruos dirigit a q̄ subri-
tiles filios suspendit.

De p̄iculis z dānis maioritatē comitātibz **Ca. II.**
Alterū si q̄lia inducāt maioritas siue supioritas p̄ ex-
perientiā didices ip̄az min⁹ appeteres: ac de ei⁹ ca-
rentiā min⁹ doleres. Nūm⁹ inducūt maioritatē p̄i-
culi. vñ **3° Id.** Quāto q̄sqz in supiori p̄stitur⁹ est loco. tā-
to in maiori p̄stat p̄iculo. Itē inducūt maioritatē peccati.
Un̄ idē **3° Id.** Quāto splēdoris honore cellior q̄sqz est
tanto si delinqt p̄ctōz maior est. Itē inducūt maioritates
pene q̄ ip̄i maiores st⁹ puniendi. Un̄ ex iure colligit qd
maiores p̄ suo excessu q̄ui⁹ st⁹ puniendi: qz exēplo illorū
facili⁹ alij p̄nt ad siliā p̄uocari. Sz qd hec z siliā nō le-
uia s̄ q̄uia sint p̄tz ex snia Sen. q̄ d̄t. Ut in corpibz sic i
impio q̄uissim⁹ ē morbz q̄ a capite diffundit. Deniqz p̄-
ter hec maioritas regim̄is seu supioritas inducūt distra-
ctionē cordis z p̄fusionē mētis impediētē in cōmissis
exequēdis. vñ Grego. Sepe suscepta cura regim̄is cor p̄
diuersa p̄berat: z impar q̄sqz ad singula inuenit dū con-
fusa mēte diuidit ad mltā. Insup ule q̄ est mille artifex
vtriqz artē hz sagittādī: cui⁹ sagitte acute q̄ sicut insidio,
sus iacit eas occulte z frequent⁹ in maiores z statu su-
periores. vñ Grego. Dis q̄ dispēfandis rebz terrenis p̄fi-
det occulti host⁹ iacul lat⁹ p̄tz. hec Grego. Nec ḡt d̄t
(lat⁹) qz iuxta latitudinē eoz q̄ longe lateqz subfunt sue
presidētie hz dicta iacula p̄mescere. Caue etiā ne i ter-

in quibus
aliquis
Un̄
inueniet
qui de p̄
quo alij
hec
Sic festi
z honore
p̄sequit
et aut m
cōfusione i
nitis ciuili
non posset
p̄uaret qd
amqz med
h̄e cōting
gis etis n
culorum d
ad domin
etur. aut
domini
gruentes
dem sapi
Seneca.
Am̄.
Virtute
lūmag⁹ a
diari: q̄p
vñ idē Ar
q̄ stulto et
acutū p̄it

Quintus

ra queras supioritatis honorem : ne icaſco mor in celo
coſeqris ꝓſuſione ꝛ a ſocietate ſeruoꝝ chꝛi excluſionem.
Un̄ Chꝛyſ. Quicumqꝫ deſiderauerit primatū in terra
inueniet coſuſionē in celo. nec int ſeruos chꝛi cōputabitꝫ
qui de ꝓmatu terre certauerit. nec vnulqꝫ eoꝝ feſtinet
quō aliꝫ maior appareat: ſꝫ quō oibꝫ inferior videatur.
Hec Chꝛyſ. Alimū hꝫ verſe ſn̄ie nititꝫ vt ſicut ꝓmatum
querēs in terra coſuſionem nō modicā inueniet in celo.
Sic feſtinās oibꝫ videri inferior in terra : imēſam glꝛiā
ꝛ honore in celo. i. apꝫ celoꝝ dñm ac dñam ꝛ celi militiā
ꝓſequetꝫ. Abſit em̄ qꝫ inferiorē ſe diligēs videri minꝫ in
celo aut minorē glꝛiam ꝓſequatꝫ ſꝫ ſupior hꝫ eſſe querens
coſuſionē in celo patiatꝫ. Rurſus cōſidera qꝫ filiꝫ vnige
nitꝫ ciuiſpiā magni regꝫ vꝫ impatoꝝ triftari hac dꝫ cā
non poſſet: qꝫ aliqꝫ ſtatu vꝫ officio mimo careret aut illo
ꝓuareſ. qꝫ ſue neqꝫqꝫ dignitatꝫ cōpeteret: vt ſi officiū qꝫ
cumqꝫ mechanicū vꝫ etiā ſimplici militi ꝫꝛuēs ipm non
hꝛe cōtingeret. Itē nec chꝛianoꝝ aliqꝫ vꝫpote eterni re
gis extꝫ nō ſolū filius: ſꝫ nūc in ſpe ꝛ tandē in re regis ſe
culozum dñiqꝫ vniuerſoꝝ etiā heres triftari habet: ſi nō
ad dominū vel ſtatū dignitatꝫ ſue minime congruū exal
tetur. aut tali habito ſi ꝓuetur. qꝫ ꝓfecto mundani ſtatꝫ
homini chꝛiſtiano ꝛ tanti regis filio minus ſunt con
gruentes. Deniqꝫ o hō aut ſapiēs es aut ſtultꝫ. Si quis
dem ſapiens es dominio nō indiges te cōtentus. **Un̄**
Seneca. Seiꝫo contentꝫ eſt ſapiēs ad bñ viuendū. vñ
ꝛ **Am̄b.** Sapiētꝫ nihil alienū niſi qꝫ ꝓtuti incongruū.
Virtutes aut dñia nō adiacūt ſeu pariūt qñimo iā par
tā magꝫ abijcere ſolēt. Si aut es ſtultꝫ tibi non expedit
dñari: qꝫꝫ ipm ſuū dñum ſtultū hominē ſeruīre facit.
vñ idē **Am̄b.** Eſt ſapiētꝫ ſeruīre libtas. Ex qꝫ colligitꝫ
qꝫ ſtulto etiam impare ſeruitus eſt. ꝛ qꝫ ꝓeꝫ ē cum pau
toribꝫ ꝓſit pluribꝫ dñis ꝛ ſuozibꝫ ſeruit ſuis cupiditatꝫ

Libet

ribus: quaz dñationē nec nocte pōt fugere nec die: quā
intra se dños hz. intra se seruitiū patif intolerabile.

De Carentia Regni

Ca. III.

Porro si de carentia regni turbaris: estimo q non
ob aliud nisi qz p regnū dñari velles alijs. Sz sci/
as q tu paucis respectiue. tibi aut irrōnabiliter dñaren/
tur multo plures siue plura penit⁹ irrationabilia. **Uñ**
Sen. Sicut hominibz reges: ita regibz desideria domi/
nantur. Hoc est regnū: nolle regnare cū possis. **Uñ** g
regnū do tibi magnū: rege teipm. **Hec Sen.** Et certe
magnū est regere seipm. **Amūz** regere seipsuz nō cōtin/
gūt sine metuū tam interiorz q exteriorz debito regimie
quoz qdem motuū z eoz obiectoz est qsi infinita mul/
tudo. **Uñ** z **Hugo.** Solus is regnat qui deposito
cordis imperio lege rōnis ordinat totā familiā motuū
interiorz z exteriorz. Si cōsurgat leonina rabies punit
p patientiā. si petulātia hīrci p abstinētiā. si feroctas
apri p mansuetudinē. si supbia vnicornis p humilitatez.
Sed quis est hic z laudabim⁹ eū: atqz vt dignū impio
coronabimus eū. **Hec Hugo.** Deniqz vix aliquis intel/
ligens regnare appeteret si qz quis finis eius esset bene
consideraret. **Oportet** em regnare volentē i futuro red/
dere rōnem. **Uñ** hec considerās **Isid.** Cognoscāt inqt
principes seculi deo se debere rationem esse reddituros
Sed pfecto nō est modici atqz leue deo reddere rōnez.
quēadmodū nec sunt modica de quibz ratio est reddē/
da. **Sūt** em omīa q regibz incūbunt. **De** quibus audi
Hieronymū. Regū inquit est ppiū facere iudiciū z iu/
sticiā z liberare de manu calumniātiū vi oppssos. z pe/
regrino z pupillo qz z vidue: qui facilius opprimunt a
potestatibz: prebere auxiliū. **Hec Hieron.** Sz quō red/
det rex rōnem deo q non a re nomē hz. h ipm indignus
vsurpat cōtra illā sniaz **Isidori:** qlis rex esse debeat ppe

Quintus

consideratis. Reges inquit a regendo vocati sunt. idque recte faciēdo regis nomē tenēt: peccādo amittit. Recte igitur illi reges vocantur qui tamen semetipsum quod subditos bene regēdo modificare norunt. Hec Iulius.

De carētia ecclīastice dignitatis.

Ca. III.

Demū si sanctorum doctorum dicta legisses: merito de prelature seu dignitatis ecclīastice carentia: ac etiā de puatione magis gauderes quod doleres. Admirū sancto-
rum doctorum sine extra platos et quoscūque habētes ecclī-
asticas dignitates sunt satis terribiles. Vñ sicut Chrysostomus
prelati propter altitudinē dignitatis in eodē genere pecca-
ti quibus cadunt quod subditi. Vñ et Hieronymus. Deterius in
populis prelati delinquunt: ac per hoc ipsi crudelius quod ceteri
punientur. Vñ etiā Gregorius. Scire prelati debent: quia se
peruersa perpetrāt tot mortibus digni sunt: quot ad suos
subditos pditionis exempla transmittūt. Vñ necesse ē
ut tanto se cautiū a culpa custodiant: quanto per praua
quod faciunt nō soli moriunt. Vñ et Bernardus. Grauiori et pe-
riculosiori debito tenentur astricti: quod multis animabus red-
dituri sunt rationem. Cur etiā homo hoc appetis: quo ad per-
to plerūque pfusionē non euadis. Nempe indisciplinati
mores subiectorum non mediocriter faciūt ad pfusionem re-
cto: um. Vñ Chrysostomus. Quēadmodū videns arborē fo-
līs pallentibus marcadā intelligis: quia aliquā culpā ha-
bet circa radicem. ita cū videris populum indisciplinatum sine
dubio cognosce quod sacerdotium eius nō est sanū. vñ Ambrosius.
in defectu correctionis: pudoris verecundiā recognosce
diat. Quid ergo vos arguo cum possitis me vno ser-
uone conuincere? Conuincor enim cum in hac parte. clericos
vobis magis video negligentes. Quō enim possum cor-
rigere filios cum patres emendare non possum? Aut quā
fiducia succenseam laicos cum a consortibus pudoris
verecundia contigescam. Hec Ambrosius.

Liber

De carētia episcopatus ⁊ prelature **Ca. V.**
Sane ipse eps ppter h nō est ab ipi⁹ etiā ppli cor-
 rectione excusat⁹: qz vt Beda testat d manu epi pec-
 cata ppli reqrunt. Tu insup q eparū desideras: au-
 di terribilē Augustini sniaz. Cogitet inqt religiosa pru-
 dētia tua nihil apd deū miserabil⁹ aut damnabil⁹ epi
 aut p̄bpteri officio si p̄functorie aut adulatorie res aga-
 tur. hec Aug. Sz pfecto q vir vnq̄ res hec agi valeat
 nisi p̄functorie ⁊ p p̄ns dānabilit⁹ p̄tz ppter maximā diffi-
 cultatē in regēdo. vñ Greg. nazāzenus Quis inqt p dif-
 ficile sit scire regi. l. regēti se obtpare. multo difficili⁹ est
 scire alios regere. Cui⁹ sz regiminis q̄nto spes ⁊ gloria
 maior est tātō piculū q̄ppe gū⁹ hñtibz intellectū. Naz-
 etli qd est in rectore viciōsum moribz facile in eos q ad
 obtpelandū ei p̄sto st; tñsfundunt: ⁊ multo facili⁹ ma-
 lum ab eo tñsfit q̄ si qd in eo p̄tutis ⁊ industrie fuerit.
 Hec Grego. Ex predict⁹ pfecto p̄tz. q paupcilibz cleri-
 cis vel monachis ciuibzq̄ ⁊ mechanicis infinitis: non
 p̄ssis cur⁹ supfluis ob aioz suoz libertatē ⁊ piculoz elō-
 gationē mltō meli⁹ sit q̄ ceteris in dignitatibz q̄buscūq̄
 cōstitutis. Gaudeant ḡ tales ⁊ deo gras referant: qz eos
 de multis liberauit periculis. Sed nō obstantibz predi-
 ctis prelatoz periculis heu multi ambitiosi hodie ad ci-
 ras ⁊ dignitates aspirant eas affectando. ⁊ qñq̄ nimis
 importune se ad ipas ingerūt eas p se vel alios pcuran-
 do. Et insup quidā epi ⁊ ceteri prelati ad aliā ecclesiam
 pinguiorē p̄mori: nihilominus ecclesie p̄ioris querunt
 etiam p̄uifores ad tēpus institui: ponentes lapidē su-
 per lapidem ne intrent in gloriā dei. habentes quidez
 vnā ecclesiā intitulatam volunt habere ⁊ aliam cōmēda-
 tam. ⁊ quā antea solā male rexerant eidez postea cū alia
 bñ puidere p̄sumūt. Ne ḡ istis miseris ⁊ itez ve: qz ad
 hec vt plūm mouent ex auaricia ⁊ ambitioe. Taceo de

portis
pant a
mulan
deberē
leo del
carnal
etiā a
lum. i
cit reli
in cler
pba d
Glen
cathed
nonē ⁊
pegrin
in scrip
cio. Et
guēs ⁊
eos q̄ h
dit ex ar
iudicē li
iuder ei
dargue
rens. l
proboz
iudicis
probi d
tio. Si
malū est
tūc p be
⁊ tenet. si
accidit
rumli v

Quintus

guerris epoz: et q̄b̄ sepius sauciātur consāe eoz. Accē-
piunt a regibz seu impatoribz regalia q̄si p̄ hec in guerrz
excusarent a culpa. Sz p̄fecto reges z impatores poti⁹
deberēt ab ep̄is accepe alicia z cetera p̄m̄e arma. Pertrā-
seo de sup̄fluis epoz z alioz p̄latoz expensis cum amicis
carnalibz z p̄sonis inutilibz ac indignoz p̄motionibz: q̄
etiā ad ipoz epoz aut p̄latoz non modicū faciūt pericu-
lum. Deniqz maledicta pestis ambitōis heu totā iā infe-
cit religionē ch̄ianitatis z scandalū toti mūdo ptulit tā
in dericis q̄ in religiosis. Et vtinā ambitiosi attenderēt
p̄ba dñi q̄b̄ p̄tra eos inuehit quodā loco euāgelij dicēs
Gle. i. eterna damnatio vob. s. iminet q̄ diligitis p̄mas
cathedras. Gle q̄ppe i sacra sc̄ptura notat eternā dāna-
tionē z gehēne suppliciiū. Sz (heu) hec dictio hui⁹ seculi
p̄grinatōem z p̄ns exiliū. vñ *Chrys.* Hec dictio (ve)sp̄
in scripturis d̄r de his q̄ nō p̄nt euadere a futuro suppli-
cio. Et vide q̄ dñs nō d̄r. q̄ habetis s̄ q̄ diligitis: non ar-
guēs z vitupans eos q̄ his vtunt̄ ex officio z ordine: s̄
eos q̄ hec dū h̄nt amāt: vñ dū nō h̄nt affectāt: qd̄ proce-
dit ex ambitōe. Vñ z *Brege. in Morāl.* Cui esse nūc
iudicē libet huic videre tūc iudicē non libet. Nō d̄r: qui
iudex est: s̄ cui esse iudicē libet: aīm videt nō graduz re-
darguens z ad voluntatē nō ad factū vitupatōem refe-
rens. Cui aut̄ videre iudicē tunc nō libz: de numero re-
proboz se esse nō dubitet. Sicut em̄ electi tūc de visiōe
iudicis gaudebūt (qz appropinquat eoz redēptio) sic re-
probi de visiōe iudicis dolebūt: qz appropinqt eoz p̄di-
ctio. Si aut̄ vt d̄r *Chrys.* diligere talia est incusatio: q̄
malū est studere vt his aliqs poriat: Sane si q̄s digni-
tatē p̄ bono obediētie sine affectiōe z cōplacētia suscipit
z tenet. sic est meritoriiū. Si p̄o affectio z complacētia
accedit: sic est mortifex. Quicumqz ista bñ pensaret: mi-
rum si vnqz p̄ncipatū nō habitū affectaret. vel habitum

Libet

ex corde diligeret: nisi om̃ino cecis ⁊ imemor sue salutis
existeret. De istis tñ cecis ⁊ sue salutis oblitis heu hodie
multi sunt qui principatum quē diligunt sue saluti pre-
ferre non metuiunt.

Sextus liber cōtinet cōsolationum

remedia oportuna cōtra turbatiua q̃ opponunt paren-
tele ⁊ generis nobilitati. Et h̃z capla sex.

I

De consolatione sup carētia magne parētele

II

De carentia liberorum

III

De carētia fratrū ⁊ consanguineorū

IIII

De carentia ⁊ defectu nataliū honestorū

V

De carentia nobilitatis

VI

De aliq̃ de parētele vilitate ṽl indignitate

Que de cōsolatōe sup carētia magne parētele **Ca. I.**
Rimo igit̃ parentelā pmagnā h̃re nō deside-
res. qz malū tuū desiderares. Nisi em̃ ad oē
beneplacitū cuiusuis eorū fueris apud ipsos
sp̃etus ⁊ p̃ceptis haberis. Si aut̃ ad eorū
b̃nplacitū te forsitan exhibueris: cū de liatis
⁊ honestis hoies scli nō p̃sueuerit p̃tentari. mala plurima
sp̃ualia ⁊ corpalia euadere nō poteris. Rursum si caput
p̃ntele fueris: q̃nto ex maiori p̃sonarū nūero illa p̃stiterit:
tāto maior cura te monet: malorūq̃ instātia ⁊ maior ve-
ratio te g̃uabit. Porro si tu nō caput s̃ vn⁹ de cauda fu-
eris: nisi mltitudini q̃ mēte p̃fusa est p̃sentias: miser eris
⁊ tāq̃ nō sis parētar⁹ ab oib⁹ derelinqr⁹. Quid ḡ lucrū
qd̃ comodi ṽl solaciū attulit tibi p̃ntele magnitudo: nisi
forte iḡminā qñ ṽl vicij⁹ claritudinē tuā ⁊ suā macula-
būt: ṽl paup̃rate si inconstās fortūa eos deseruerit: glaz
tuā ⁊ gen⁹ hūiliabūt. Deniq̃ si tu b̃n p̃spereris: ob modū
cā parētelā pauciora incōmoda sustineb⁹ q̃ si totā ṽrbez
replere ṽl patriā eē viderent. Scias eē q̃ an⁹ mag⁹ est
parētele req̃r̃is eē q̃ mag⁹ sit ei⁹ expensa: q̃ multoties sic